

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 20/20
Luksemburgā, 2020. gada 3. martā

Spriedums lietās C-75/18 un C-323/18
*Vodafone Magyarorszá g Mobil Távközlési Zrt. un Tesco-Global
Áruházak Zrt./Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága*

Speciālie nodokļi, ko Ungārijā iekasē par telekomunikāciju nozares un mazumtirdzniecības nozares uzņēmumu apgrozījumu, ir saderīgi ar Savienības tiesībām

Spriedumos **Vodafone Magyarorszá g** (C-75/18) un **Tesco-Global Áruházak** (C-323/18), kas pasludināti 2020. gada 3. martā, Tiesas virspalāta **par saderīgiem ar brīvības veikt uzņēmējdarbību principu un ar Direktīvu 2006/112¹** (turpmāk tekstā – “PVN direktīva”) **atzina speciālos nodokļus, kas Ungārijā tiek iekasēti par telekomunikāciju nozares uzņēmumu un uzņēmumu, kuri darbojas mazumtirdzniecības nozarē, apgrozījumu.** Tas, ka šos speciālos nodokļus, kas apgrozījumam tiek piemēroti progresīvā veidā (vai pat ļoti progresīvā veidā, runājot par otrajiem minētajiem uzņēmumiem), maksā galvenokārt uzņēmumi, kuri pieder citu dalībvalstu personām, tāpēc, ka šie uzņēmumi gūst vislielāko apgrozījumu attiecīgajos Ungārijas tirgos, **atspoguļo šo tirgu ekonomisko realitāti un neveido diskrimināciju pret šiem uzņēmumiem.** Tiesa arī nosprieda, ka, tā kā nodoklim, kas ir jāmaksā telekomunikāciju nozares uzņēmumiem, nepiemīt visas PVN būtiskās pazīmes, šo nodokli nevar pielīdzināt PVN un tādēļ tas neapdraud Savienības PVN sistēmas darbību un tādējādi ir saderīgs ar PVN direktīvu.

Saņēmusi jautājumu arī par Ungārijas tiesību aktu, ar ko šie īpašie nodokļi ir ieviesti, saderību ar Savienības tiesību normām valsts atbalsta jomā, Tiesa vispirms lēma par šo jautājumu pieņemamību². Šajā ziņā Tiesa atgādināja, ka nodokļi neietilpst LESD noteikumu par valsts atbalstu piemērošanas jomā, ja vien tie nav atbalsta pasākuma finansēšanas veids un nav šā pasākuma neatņemama daļa. Nodoklis var būt atbalsta pasākuma daļa tikai tad, ja pastāv obligāta ar izlietojumu saistīta saikne starp šo nodokli un atbalstu saskaņā ar atbilstošo valsts tiesisko regulējumu. Šajā gadījumā Tiesa tomēr konstatēja, ka lūgumi atbrīvot no speciālajiem nodokļiem, ko sabiedrības prasītājas ir iesniegušas Ungārijas nodokļu iestādēs, attiecas uz vispārpiemērojamiem nodokļiem, no kuriem gūtie ieņēmumi tiek ieskaitīti valsts budžetā, neparedzot to konkrētu izlietojumu tam, lai finansētu kādai konkrētai nodokļa maksātāju kategorijai paredzētu priekšrocību. Tiesa secināja, ka nepastāv obligāta ar izlietojumu saistīta saikne starp speciālajiem nodokļiem, kas tiek iekasēti no šīm sabiedrībām prasītājām, un atbrīvojumu, kuru saņem daži nodokļa maksātāji, tādēļ iespējams šāda atbrīvojuma prettiesiskums, ņemot vērā Savienības tiesību normas par valsts atbalstu, nevar ietekmēt pašu šo speciālo nodokļu likumību. Tādējādi sabiedrības prasītājas nevar valsts tiesās atsaukties uz šo iespējamo prettiesiskumu, lai izvairītos no minēto nodokļu maksāšanas.

Pēc tam Tiesa pārbaudīja, vai Ungārijas tiesību akti, ar kuriem tiek ieviesti attiecīgie speciālie nodokļi, veido diskrimināciju, kas ir balstīta uz sabiedrības juridisko adresi un kas ir aizliegta ar LESD tiesību normām par brīvību veikt uzņēmējdarbību. Šajā ziņā Tiesa vispirms konstatēja, ka prasītāju mātesuzņēmumu juridiskā adrese ir attiecīgi Apvienotajā Karalistē un Nīderlandē un ka,

¹Padomes Direktīva 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV 2006, L 347, 1. lpp.).

²2019. gadā Vispārējā tiesa atcēla divus Komisijas lēmumus par Polijas nodokļa mazumtirdzniecības nozarē un Ungārijas nodokļa par reklāmu kvalificēšanu par valsts atbalsta pasākumiem (Vispārējās tiesas 2019. gada 16. maija spriedums Polija/Komisija (apvienotās lietas [T-836/16](#) un [T-624/17](#), paziņojums presei [64/19](#)) un Vispārējās tiesas 2019. gada 27. jūnija spriedums Ungārija/Komisija ([T-20/17](#), paziņojums presei [84/19](#))). Šie spriedumi pašreiz ir pārsūdzēti apelācijas tiesvedībā Tiesā ([C-562/19 P](#) un [C-596/19 P](#)).

ciktāl tie savu darbību Ungārijas tirgū veic ar meitasuzņēmumu starpniecību, to brīvību veikt uzņēmējdarbību var ietekmēt ikviens ierobežojums, kas skar šos meitasuzņēmumus. Atgādinājusi par savu judikatūru par tiešas un netiešas diskriminācijas aizliegumu, Tiesa šajā lietā konstatēja, ka strīdīgie speciālie nodokļi neparedz nošķirumu atkarībā no sabiedrību juridiskās adreses.

Šādā kontekstā Tiesa uzsvēra, pirmkārt, ka, tā kā attiecīgos nodokļus maksā visi uzņēmumi, kas Ungārijā darbojas attiecīgajās nozarēs, un nodokļa likmes, kuras attiecīgi ir piemērojamas dažādām apgrozījuma kategorijām, ir spēkā attiecībā uz visiem šiem uzņēmumiem, Ungārijas tiesību akti, ar ko ir ieviesti šie nodokļi, nerada nekādu tiešu diskrimināciju, kaitējot uzņēmumiem, kuri pieder citu dalībvalstu (fiziskām vai juridiskām) personām.

Tiesa, otrkārt, pārbaudīja, vai tas, ka speciālie nodokļi ir (ļoti) progresīvi, var tikt uzskatīts par netiešas diskriminācijas avotu, kaitējot šiem pēdējiem minētajiem uzņēmumiem.

Šajā ziņā Tiesa konstatēja, ka, runājot par attiecīgajiem taksācijas gadiem, proti, tiem, kas attiecas uz laikposmu no 2011. gada 1. aprīļa līdz 2015. gada 31. martam lietā *Vodafone* un laikposmu no 2010. gada 1. marta līdz 2013. gada 28. februārim lietā *Tesco*, nodokļa maksātāji, kuri ietilpst tikai pamatkategorijā ar nodokļa likmi 0 % apmērā, visi bija nodokļa maksātāji, kas pieder Ungārijas personām, bet tie, kuri ietilpst augstākās kategorijās, galvenokārt bija nodokļa maksātāji, kas pieder citu dalībvalstu personām. Tādējādi lielāko daļu speciālā nodokļa maksāja nodokļa maksātāji, kas pieder citu dalībvalstu personām.

Tiesa tomēr atgādināja, ka dalībvalstis var brīvi noteikt nodokļu sistēmu, ko tās uzskata par vispiemērotāko, un progresīvu nodokli balstīt uz apgrozījumu, ciktāl apgrozījuma apmērs ir neitrāls nošķiršanas kritērijs un atbilstošs nodokļa maksātāju maksātspējas rādītājs. Šādā kontekstā ar to, ka lielāko daļu attiecīgo speciālo nodokļu maksā nodokļa maksātāji, kas pieder citu dalībvalstu fiziskām vai juridiskām personām, nepietiek, lai secinātu, ka pastāv to diskriminācija. Patiesībā šis apstāklis ir izskaidrojams ar to, ka šajās lietās aplūkotajos tirgos dominē šādi nodokļa maksātāji, kuri tajos gūst vislielāko apgrozījumu. Tādējādi tas veido gadījuma rakstura vai pat nejaušu rādītāju, kas var tikt izpildīts iekreiz, kad attiecīgajā tirgū dominē citu dalībvalstu vai trešo valstu uzņēmumi vai iekšzemes uzņēmumi, kas pieder citu dalībvalstu vai trešo valstu personām. Turklāt pamatkategorija ar nodokļa likmi 0 % apmērā attiecas ne tikai uz nodokļa maksātājiem, kas pieder Ungārijas personām, jo ikviens uzņēmums, kurš darbojas attiecīgajā tirgū, saņem nodokļa likmes samazinājumu attiecībā uz to apgrozījuma daļu, kura nepārsniedz šai kategorijai atbilstošo maksimālo robežu. Līdz ar to (ļoti) progresīvās attiecīgo speciālo nodokļu likmes sava rakstura dēļ nerada ar sabiedrību juridisko adresi pamatotu diskrimināciju starp nodokļa maksātājiem, kas pieder Ungārijas personām, un nodokļa maksātājiem, kuri pieder citu dalībvalstu personām.

Turklāt spriedumā lietā C-75/18 Tiesai bija jāatbild uz jautājumu, vai tas, ka ir ieviests speciālais nodoklis attiecībā uz telekomunikācijas nozares uzņēmumu apgrozījumu, ir saderīgs ar PVN direktīvu³. Šajā ziņā tā atgādināja, ka īpaši ir jānoskaidro, vai attiecīgā nodokļa rezultātā tiek apdraudēta kopējās PVN sistēmas darbība, uzliekot nodokli preču un pakalpojumu aprītei un apliekot ar nodokli komercdarījumus veidā, kas ir līdzīgs tam, kāds ir raksturīgs PVN, kā tas ir īpaši ir gadījumā ar nodokļiem, kuriem piemīt PVN būtiskās pazīmes. Tā tomēr konstatēja, ka Ungārijas tiesību akti, ar kuriem tiek ieviests attiecīgais speciālais nodoklis, neparedz ne šī nodokļa iekasēšanu katrā ražošanas un izplatīšanas procesa stadijā, ne tā nodokļa atskaitīšanu, kas ir samaksāts iepriekšējā šī procesa stadijā. Tādējādi, tā kā divas no četrām būtiskajām pazīmēm, ko Tiesa ir noteikusi savā agrākajā judikatūrā, attiecīgajam speciālajam nodoklim nepiemīt, PVN direktīva neliedz tā ieviešanu.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

³401. pants.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns spriedumu (lietas [C-75/18](#) un [C-323/18](#)) teksts tiek publicēts CURIA mājas lapā pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Attēli saistībā ar spriedumu pasludināšanu ir pieejami "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106